

USTAWA

z dnia 21 marca 1991 r.

o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Dział I

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1. 1. Ustawa określa położenie prawne obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, pasa nadbrzeżnego oraz organy administracji morskiej i ich kompetencje.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się, jeżeli umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, stanowi inaczej.

Art. 2. 1. Obszarami morskimi Rzeczypospolitej Polskiej są:

- 1) morskie wody wewnętrzne,
 - 2) morze terytorialne,
 - 3) wyłączna strefa ekonomiczna
- zwane dalej „polskimi obszarami morskimi”.

2. Morskie wody wewnętrzne i morze terytorialne wchodzi w skład terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Zwierzchnictwo terytorialne Rzeczypospolitej Polskiej nad morskimi wodami wewnętrznymi i morzem terytorialnym rozciąga się na wody, przestrzeń powietrzną nad tymi wodami oraz na dno morskie wód wewnętrznych i morza terytorialnego, a także na wnętrze ziemi pod nimi.

Art. 3. 1. Jeżeli wymagają tego potrzeby obronności lub bezpieczeństwa państwa:

- 1) na morskich wodach wewnętrznych oraz na morzu terytorialnym mogą być ustanawiane strefy zamknięte dla żeglugi i rybołówstwa,
- 2) poza morskimi wodami wewnętrznymi i morzem terytorialnym mogą być ogłaszane strefy niebezpieczne dla żeglugi lub rybołówstwa.

2. Strefy, o których mowa w ust. 1, ustanawia lub ogłasza Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrami Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych.

Dział II

PÓLSKIE OBSZARY MORSKIE

Rozdział 1

Morskie wody wewnętrzne

Art. 4. Morskimi wodami wewnętrznymi są:

- 1) część Jeziora Nowowarpieńskiego i część Zalewu Szczecińskiego wraz ze Świną i Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim, znajdująca się na wschód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Niemca-

mi, oraz rzeka Odra pomiędzy Zalewem Szczecińskim a wodami portu Szczecin,

- 2) część Zatoki Gdańskiej zamknięta linią podstawową biegnącą od punktu o współrzędnych 54°37'36" szerokości geograficznej północnej i 18°49'18" długości geograficznej wschodniej (na Mierzei Helskiej) do punktu o współrzędnych 54°22'12" szerokości geograficznej północnej i 19°21'00" długości geograficznej wschodniej (na Mierzei Wiślanej),
- 3) część Zalewu Wiślanego, znajdująca się na południowy zachód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich na tym Zalewie,
- 4) wody portów określone od strony morza linią łączącą najdalej wysunięte w morze stałe urządzenia portowe, stanowiące integralną część systemu portowego.

Rozdział 2

Morze terytorialne

Art. 5. 1. Morzem terytorialnym Rzeczypospolitej Polskiej jest obszar wód morskich o szerokości 12 mil morskich (22 224 m), liczonych od linii podstawowej tego morza.

2. Linię podstawową morza terytorialnego stanowi linia najniższego stanu wody wzdłuż wybrzeża lub zewnętrzna granica morskich wód wewnętrznych.

3. Zewnętrzną granicę morza terytorialnego stanowi linia, której każdy punkt jest oddalony o 12 mil morskich od najbliższego punktu linii podstawowej, z zastrzeżeniem ust. 4.

4. Redy, na których odbywa się normalnie załadunek, wyładunek i kotwiczenie statków, położone całkowicie lub częściowo poza obszarem wód morskich określonym zgodnie z ust. 1 i 3, są włączone do morza terytorialnego.

5. Granice red, o których mowa w ust. 4, określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 6. 1. Obce statki, z zastrzeżeniem przepisów ust. 3, korzystają z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Nieszkodliwy przepływ oznacza żeglugę przez morze terytorialne w celu:

- 1) przejścia przez nie bez wchodzenia na morskie wody wewnętrzne lub bez dobijania do urządzeń portowych albo znajdujących się pozaorskimi wodami wewnętrznymi urządzeń redowych,
- 2) wejścia lub opuszczenia morskich wód wewnętrznych,
- 3) dobijania lub opuszczania urządzeń portowych albo redowych, o których mowa w pkt 1.

3. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, określa przepływ okrętów wojennych obcych państw przez polskie morze terytorialne oraz warunki ich wejścia na polskie morskie wody wewnętrzne.

Art. 7. Przepływ powinien być nieprzerwany i szybki. Zatrzymanie się lub kotwiczenie jest dozwolone wyłącznie, jeżeli wiąże się ze zwyczajną żeglugą lub jest konieczne ze względu na siłę wyższą albo inne niebezpieczeństwo lub też w celu udzielenia pomocy ludziom, jak również statkom morskim bądź powietrznym znajdującym się w niebezpieczeństwie. Obce statki rybackie podczas przepływu są obowiązane usunąć z pokładu sprzęt rybacki lub złożyć go w sposób wyłączający użycie.

Art. 8. Przepływ uważa się za nieszkodliwy dopóty, dopóki nie zagraża pokojowi, porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 9. Przepływ uważa się za zagrażający pokojowi, porządkowi publicznemu lub bezpieczeństwu Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli obcy statek lub okręt wojenny podejmuje na morzu terytorialnym działania polegające na:

- 1) groźbie użycia siły lub użyciu siły przeciwko suwerenności, integralności terytorialnej lub niezawisłości politycznej Rzeczypospolitej Polskiej albo pogwałceniu w jakikolwiek inny sposób zasad prawa międzynarodowego zawartych w Karcie Narodów Zjednoczonych,
- 2) ćwiczeniach lub użyciu broni wszelkiego rodzaju,
- 3) zbieraniu informacji na szkodę obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) propagandzie mającej na celu osłabienie obronności lub bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) startowaniu, lądowaniu lub przyjmowaniu na pokład jakiegokolwiek statku powietrznego,
- 6) startowaniu, lądowaniu lub przyjmowaniu na pokład jakiegokolwiek urządzenia wojskowego,
- 7) lądowaniu lub wyładowywaniu towarów, walut albo przyjmowaniu na statek lub wysadzaniu ze statku ludzi z naruszeniem przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- 8) umyślnym zanieczyszczeniu morza,
- 9) uprawianiu rybołówstwa,
- 10) prowadzeniu badań lub działalności hydrograficznej,
- 11) zakłócaniu systemu łączności lub innych urządzeń i instalacji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 12) wszelkich innych działaniach nie związanych bezpośrednio z przepływem.

Art. 10. 1. Jeżeli jest to konieczne ze względu na bezpieczeństwo żeglugi, Minister Transportu i Gospodarki Morskiej w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, może wyznaczyć na morzu terytorialnym trasy przepływu, systemy rozgraniczenia ruchu i zgłaszania pozycji statku, a także określić sposób sprawowania kontroli ruchu statków w tym systemie.

2. Trasy przepływu i systemy rozgraniczenia ruchu uwidacznia się na mapach morskich.

Art. 11. Obce statki korzystające z prawa nieszkodliwego przepływu przez morze terytorialne są obowiązane do przestrzegania prawa polskiego oraz przepisów międzynarodowych dotyczących zapobiegania zderzeniom na morzu i ochrony środowiska morskiego.

Art. 12. 1. Polskiej jurysdykcji karnej nie stosuje się odnośnie do przestępstw popełnionych na obcych statkach podczas przepływu przez morze terytorialne, chyba że:

- 1) skutki przestępstwa rozciągają się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) przestępstwo narusza spókoj lub porządek publiczny na morzu terytorialnym,
- 3) kapitan statku, przedstawiciel dyplomatyczny lub konsularny państwa bandery statku zwróci się do właściwych polskich organów o pomoc,
- 4) jest to konieczne do zwalczania nielegalnego handlu narkotykami lub substancjami psychotropowymi.

2. Przepisy ust. 1 nie ograniczają wykonywania polskiej jurysdykcji karnej, jeżeli obcy statek przepływa przez morze terytorialne po opuszczeniu polskich morskich wód wewnętrznych.

3. W stosunku do obcego statku przepływającego przez morze terytorialne nie podejmuje się żadnych czynności w związku z przestępstwem popełnionym przed wejściem statku na polskie morze terytorialne, jeżeli statek, płynąc z obcego portu, przepływa jedynie przez to morze, nie wchodząc na morskie wody wewnętrzne.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli czyn naruszył prawa Rzeczypospolitej Polskiej określone w art. 17, jak również w wypadku ścigania sprawców zanieczyszczeń środowiska morskiego.

5. Organy podejmujące czynności z zakresu jurysdykcji karnej, na wniosek kapitana statku, są obowiązane powiadomić przedstawicielstwo dyplomatyczne lub właściwy urząd konsularny państwa bandery.

Art. 13. 1. Nie można zatrzymać obcego statku przepływającego przez polskie morze terytorialne, w celu dokonania jakiegokolwiek czynności w postępowaniu cywilnym w stosunku do osoby fizycznej znajdującej się na statku.

2. W stosunku do obcego statku przepływającego przez polskie morze terytorialne nie można prowadzić egzekucji ani dokonywać zajęcia statku w związku z jakimkolwiek postępowaniem cywilnym, chyba że dotyczy ono roszczeń wynikających ze zobowiązań powstałych podczas lub w związku z przepływem statku przez polskie morskie wody wewnętrzne lub polskie morze terytorialne.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się, gdy obcy statek stoi na polskim morzu terytorialnym lub przepływa przez to morze po opuszczeniu polskich morskich wód wewnętrznych.

Rozdział 3

Wyłączna strefa ekonomiczna

Art. 14. Ustanawia się wyłączną strefę ekonomiczną Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 15. Wyłączna strefa ekonomiczna jest położona na zewnątrz morza terytorialnego i przylega do tego morza. Obejmuje ona wody, dno morza i znajdujące się pod nim wnętrza ziemi.

Art. 16. 1. Granice wyłącznej strefy ekonomicznej określają umowy międzynarodowe.

2. W razie braku umów międzynarodowych, o których mowa w ust. 1, Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może określić przebieg granicy wyłącznej strefy ekonomicznej.

Art. 17. Rzeczypospolitej Polskiej przysługują w wyłącznej strefie ekonomicznej:

- 1) suwerenne prawa w celu rozpoznawania, zarządzania i eksploatacji zasobów naturalnych, zarówno żywych, jak i mineralnych, dna morza i wnętrza ziemi pod nim oraz pokrywających je wód, a także ochrona tych zasobów oraz suwerenne prawa w odniesieniu do innych gospodarczych przedsięwzięć w strefie,

2) władztwo w zakresie:

- a) budowania i użytkowania sztucznych wysp, konstrukcji i innych urządzeń,
- b) badań naukowych morza,
- c) ochrony i zachowania środowiska morskiego,

3) inne uprawnienia przewidziane w prawie międzynarodowym

Art. 18. Obce państwa korzystają w wyłącznej strefie ekonomicznej z wolności żeglugi i przelotu, układania kabli podmorskich i rurociągów oraz innych, zgodnych z prawem międzynarodowym, sposobów korzystania z morza, wiążących się z tymi wolnościami, z zastrzeżeniem przepisów ustawy.

Art. 19. W wyłącznej strefie ekonomicznej obowiązuje prawo polskie dotyczące ochrony środowiska.

Art. 20. Prawo do podejmowania i prowadzenia połowów w wyłącznej strefie ekonomicznej przysługuje wyłącznym statkom o polskiej przynależności, z zastrzeżeniem odmiennych przepisów ustawy.

Art. 21. Obce statki rybackie mogą podejmować i prowadzić połowy w wyłącznej strefie ekonomicznej, jeżeli umowa międzynarodowa zawarta przez Rzeczpospolitą Polską z państwem przynależności statku umożliwia taką przeviduje albo w razie uzyskania zezwolenia.

Art. 22. 1. Rzeczpospolita Polska ma wyłączne prawo wznoszenia, udzielania zezwoleń na wznoszenie i wykorzystywanie w wyłącznej strefie ekonomicznej sztucznych wysp, a także wszelkiego rodzaju konstrukcji i urządzeń przeznaczonych do przeprowadzania badań naukowych, rozpoznawania lub eksploatacji zasobów.

2. Sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia, o których mowa w ust. 1, podlegają prawu polskiemu.

Rozdział 4

Sztuczne wyspy, konstrukcje i urządzenia, podmorskie kable i rurociągi

Art. 23. Zezwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń na polskim morzu terytorialnym i w wyłącznej strefie ekonomicznej wydaje Minister Transportu i Gospodarki Morskiej po zasięgnięciu opinii Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, a na morskich wodach wewnętrznych zezwolenie takie wydaje dyrektor urzędu morskiego.

Art. 24. Wokół sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń dyrektor właściwego urzędu morskiego może ustanowić strefy bezpieczeństwa, sięgające nie dalej niż 500 metrów od każdego punktu ich zewnętrznej krawędzi, chyba że inny zasięg strefy jest dozwolony przez powszechnie przyjęte normy prawa międzynarodowego lub zalecony przez właściwą organizację międzynarodową.

Art. 25. Informacje o budowie sztucznych wysp, ustanowieniu konstrukcji i urządzeń, ustanowieniu wokół nich stref bezpieczeństwa, jak również całkowitej lub częściowej likwidacji sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń są podawane do publicznej wiadomości w urzędowych publikacjach Biura Hydrograficznego Rzeczypospolitej Polskiej i w „Ostrzeżeniach Nawigacyjnych”.

Art. 26. Układanie i utrzymywanie podmorskich kabli i rurociągów na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym wymaga zezwolenia dyrektora właściwego urzędu morskiego.

Art. 27. 1. Układanie i utrzymywanie podmorskich kabli i rurociągów w wyłącznej strefie ekonomicznej jest dozwolone, jeśli nie utrudnia wykonania praw Rzeczypospolitej Polskiej i pod warunkiem uzgodnienia lokalizacji oraz sposobów utrzymywania z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej, który w tym zakresie wydaje decyzję po zasięgnięciu opinii Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

2. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej może cofnąć zgodę w razie niespełniania uzgodnionych warunków układania i utrzymywania kabli i rurociągów.

Rozdział 5

Badania naukowe

Art. 28. Badania naukowe na polskich morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym mogą być prowadzone przez obce państwa oraz obce osoby prawne i fizyczne, a także przez właściwe organizacje międzynarodowe, po uzyskaniu zgody Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej.

Art. 29. 1. Badania naukowe w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej mogą być prowadzone przez państwa, osoby i organizacje, o których mowa w art. 28, po uzyskaniu zezwolenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej. Wniosek o wydanie zezwolenia, zawierający informacje o zamierzonych badaniach i ich program, powinien być przedstawiony nie później niż na sześć miesięcy przed przewidywaną datą rozpoczęcia badań.

2. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej, po zasięgnięciu opinii Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, odmawia wydania zezwolenia lub je cofa, jeżeli badania naukowe zagrażają zanieczyszczeniem środowiska. W tym samym trybie Minister Transportu i Gospodarki Morskiej może odmówić wydania zezwolenia na prowadzenie takich badań, jeżeli badania te:

- 1) dotyczą bezpośrednio zasobów naturalnych strefy,
- 2) wymagają drążenia dna, użycia środków wybuchowych lub wprowadzenia do środowiska morskiego substancji szkodliwych,
- 3) wymagają budowy lub użytkowania sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń.

Art. 30. Obce państwa oraz obce osoby prawne i fizyczne, a także właściwe organizacje międzynarodowe przeprowadzające badania naukowe na polskich obszarach morskich są obowiązane do:

- 1) zapewnienia udziału polskich przedstawicieli w badaniach, włączając w to ich obecność na pokładach statków badawczych i innych urządzeń,
- 2) informowania Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej, na jego wniosek, o wynikach badań,
- 3) umożliwienia Ministrowi Transportu i Gospodarki Morskiej, na jego wniosek, dostępu do wszelkich danych i próbek uzyskanych w ramach badań,
- 4) niezwłocznego informowania Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej o każdej istotnej zmianie w programie badań,
- 5) niezwłocznego usunięcia urządzeń naukowo-badawczych i wyposażenia po zakończeniu badań, chyba że na ich pozostawienie uzyskano odrębne zezwolenie.

Art. 31. Polskie osoby prawne i fizyczne mogą prowadzić badania naukowe na polskich obszarach morskich bez

zezwoleń. Osoby te są obowiązane do informowania dyrektora właściwego urzędu morskiego o rejonie i sposobie prowadzenia badań na 14 dni przed ich rozpoczęciem oraz o zakończeniu badań.

Art. 32. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej wydaje decyzje o wstrzymaniu badań na polskich obszarach morskich, o których mowa w art. 28 i 29, lub o cofnięciu zezwolenia wydanego na podstawie art. 29, jeżeli badania są prowadzone niezgodnie z przepisami ustawy, przepisami szczególnymi, udzielonym zezwoleniem lub powodują ujemne skutki dla środowiska.

Rozdział 6

Eksploracja zasobów mineralnych

Art. 33. 1. Prawo rozpoznawania oraz wydobywania i wykorzystywania zasobów mineralnych w polskich obszarach morskich przysługuje państwu.

2. Rozpoznawanie, wydobywanie i wykorzystywanie zasobów mineralnych, o których mowa w ust. 1, wymaga zezwolenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, wydanego w porozumieniu z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej.

3. Obce osoby prawne i fizyczne mogą brać udział w rozpoznawaniu, wydobywaniu i wykorzystywaniu zasobów mineralnych, o których mowa w ust. 1, jeżeli przewidują to umowy międzynarodowe obowiązujące Rzeczpospolitą Polską lub na podstawie zezwoleń wymienionych w ust. 2.

Art. 34. Do badania, poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania zasobów mineralnych stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące badań geologicznych, wydobywania i wykorzystywania kopalin oraz przepisy dotyczące ochrony środowiska morskiego, bezpieczeństwa żeglugi i życia na morzu.

Rozdział 7

Turystyka i sporty wodne

Art. 35. Uprawianie na polskich obszarach morskich turystyki oraz sportów wodnych może się odbywać na warunkach i w sposób zgodny z przepisami prawa polskiego.

Rozdział 8

Pas nadbrzeżny

Art. 36. 1. Pasem nadbrzeżnym jest obszar lądowy przyległy do brzegu morskiego.

2. W skład pasa nadbrzeżnego wchodzi:

- 1) pas techniczny — stanowiący strefę wzajemnego bezpośredniego oddziaływania morza i lądu; jest on obszarem przeznaczonym do utrzymania brzegu w stanie zgodnym z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska;
- 2) pas ochronny — obejmujący obszar, w którym działalność człowieka wywiera bezpośredni wpływ na stan pasa technicznego.

3. Pas nadbrzeżny przebiega wzdłuż wybrzeża morskiego.

4. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa granice i szerokość pasa technicznego oraz ochronnego.

Art. 37. 1. Pas techniczny może być wykorzystywany do innych celów niż wymieniony w art. 36 ust. 2 pkt 1 za zgodą właściwego organu administracji morskiej, który jednocześnie określa warunki takiego wykorzystania.

2. Zabrania się tworzenia obwodów łowieckich na obszarze pasa technicznego.

3. Pozwolenia wodnoprawne i decyzje w sprawach budownictwa, zmian w zalesieniu, zadrzewiania, tworzenia obwodów łowieckich, a także opracowywanie i realizacja planów zagospodarowania przestrzennego w pasie ochronnym, wymagają uzgodnienia z dyrektorem właściwego urzędu morskiego.

4. Wszystkie plany i projekty związane z zagospodarowaniem pasa technicznego, morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego są zatwierdzane przez organy administracji morskiej w uzgodnieniu z właściwymi gminami nadmorskimi.

Dział III

ADMINISTRACJA MORSKA

Rozdział 1

Ustrój organów administracji morskiej

Art. 38. Organami administracji morskiej są:

- 1) Minister Transportu i Gospodarki Morskiej,
- 2) dyrektorzy urzędów morskich — jako terenowe organy administracji morskiej.

Art. 39. 1. Dyrektor urzędu morskiego podlega Ministrowi Transportu i Gospodarki Morskiej.

2. Dyrektora urzędu morskiego powołuje i odwołuje Minister Transportu i Gospodarki Morskiej. Zastępców dyrektora urzędu morskiego powołuje i odwołuje Minister Transportu i Gospodarki Morskiej na wniosek dyrektora urzędu morskiego.

3. Dyrektor urzędu morskiego wykonuje swoje kompetencje przy pomocy urzędu morskiego.

4. W skład urzędów morskich wchodzi w szczególności: inspekcja morska, kapitanaty i bosmanaty portów.

Art. 40. 1. Urzędy morskie tworzy i znosi Minister Transportu i Gospodarki Morskiej w drodze rozporządzenia.

2. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej po zasięgnięciu opinii właściwych wojewodów, w drodze rozporządzenia, określa terytorialny zakres działania dyrektorów urzędów morskich i siedziby urzędów.

3. Organizację urzędu morskiego oraz szczegółowy zakres działania dyrektora urzędu morskiego określa statut nadany przez Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej.

Art. 41. 1. Pracownicy organów administracji morskiej określonych kategorii noszą w czasie pełnienia obowiązków służbowych umundurowanie.

2. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej, w drodze rozporządzenia, określa kategorie pracowników obowiązanych do noszenia umundurowania, sposób jego przydziału oraz wzór tego umundurowania.

Rozdział 2

Kompetencje i terytorialny zakres działania

Art. 42. 1. Do organów administracji morskiej należą sprawy z zakresu administracji rządowej związane z korzyst-

taniem z morza w zakresie unormowanym niniejszą ustawą i innymi ustawami.

2. W szczególności do organów administracji morskiej należą sprawy:

- 1) bezpieczeństwa żeglugi morskiej,
- 2) korzystania z dróg morskich oraz portów i przystani morskich,
- 3) uprawiania rybołówstwa morskiego i eksploatacji innych żywych zasobów wód morskich,
- 4) bezpieczeństwa związanego z badaniami, rozpoznawaniem i eksploatacją zasobów mineralnych dna morskiego,
- 5) ochrony środowiska morskiego przed zanieczyszczeniem wskutek korzystania z morza oraz przez zatapianie odpadów i innych substancji,
- 6) ratowania życia, prowadzenia prac podwodnych i wydobywania mienia z morza,
- 7) specjalistycznego dozoru technicznego,
- 8) nadzoru techniczno-budowlanego,
- 9) ochrony przeciwpożarowej morskich portów i przystani,
- 10) uzgadnianie decyzji w sprawie wydawania pozwoleń wodnoprawnych i wydawanie pozwoleń budowlanych na obszarze pasa technicznego, morskich portów i przystani, morskich wód wewnętrznych i morza terytorialnego, jak również wszelkich innych decyzji dotyczących zagospodarowania tego pasa, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej,
- 11) budowy, utrzymywania i ochrony umocnień brzegowych, wydm i zalesień ochronnych w pasie technicznym.

3. Do organów administracji morskiej należy także wykonywanie zadań w dziedzinie współpracy międzynarodowej w zakresie spraw określonych w ust. 1 i 2.

4. Wydawanie decyzji w sprawach, o których mowa w ust. 2 pkt 10 i 11, następuje po zasięgnięciu opinii właściwego organu samorządu terytorialnego.

Art. 43. W sprawach należących do właściwości organów administracji morskiej, rozstrzyganych w trybie postępowania administracyjnego, decyzje w pierwszej instancji wydają dyrektorzy urzędów morskich, chyba że w myśl przepisu szczególnego organem właściwym w pierwszej instancji jest Minister Transportu i Gospodarki Morskiej.

Art. 44. 1. Organy administracji morskiej działają na polskich obszarach morskich, w portach i przystaniach morskich oraz w pasie technicznym, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

2. Organy administracji morskiej są także właściwe do wykonywania określonych umowami międzynarodowymi i prawem polskim zadań na morzu pełnym.

Art. 45. 1. Z zastrzeżeniem przepisu art. 5 ust. 4, granice portów morskich od strony morza i ich red, z wyłączeniem portów wojennych, określa Minister Transportu i Gospodarki Morskiej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami. Granice portów od strony lądu określa Minister Transportu i Gospodarki Morskiej po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin.

2. Dyrektorzy urzędów morskich, po zasięgnięciu opinii właściwych rad gmin oraz organów ochrony granicy państwowej, określają granice przystani morskich.

3. Minister Obrony Narodowej, w uzgodnieniu z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej, określa granice portów wojennych.

Art. 46. Minister Transportu i Gospodarki Morskiej, w porozumieniu z Ministrami Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych, określa współpracę urzędów morskich z Marynarką Wojenną i Strażą Graniczną w zakresie wymienionym w art. 42.

Rozdział 3

Przepisy wydawane przez terenowe organy administracji morskiej

Art. 47. 1. Dyrektorzy urzędów morskich wydają przepisy prawne na podstawie upoważnień udzielonych im w ustawach.

2. Z zastrzeżeniem art. 48 przepisy, o których mowa w ust. 1, są wydawane w formie zarządzenia.

3. Zarządzenie dyrektora urzędu morskiego podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym właściwym ze względu na terytorialny zakres obowiązywania tego zarządzenia.

4. Zarządzenie dyrektora urzędu morskiego wchodzi w życie po upływie czternastu dni od daty jego ogłoszenia, chyba że określa inny termin albo termin taki wynika z ustawy, na podstawie której zostało ono wydane.

Art. 48. 1. W zakresie nie unormowanym w przepisach, jeżeli jest to niezbędne do ochrony życia, zdrowia lub mienia na morzu albo ochrony środowiska morskiego — dyrektor urzędu morskiego może ustanawiać przepisy porządkowe zawierające zakazy lub nakazy określonego zachowania się.

2. Przepisy porządkowe, o których mowa w ust. 1, ustanawia się w formie zarządzenia porządkowego.

3. W zarządzeniu porządkowym ustala się okres jego obowiązywania.

4. Zarządzenie porządkowe wchodzi w życie z dniem w nim określonym, nie wcześniej jednak niż z dniem jego ogłoszenia, w sposób określony w ust. 5 lub 6.

5. Zarządzenie porządkowe podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym właściwym ze względu na terytorialny zakres obowiązywania tego zarządzenia.

6. W razie konieczności natychmiastowego wprowadzenia w życie zarządzenia porządkowego, może ono być publikowane w drodze obwieszczeń w miejscach jego obowiązywania, drogą radiową lub w inny sposób zwyczajowo przyjęty w żegludze morskiej lub na danym terenie. Dzień takiego opublikowania zarządzenia porządkowego jest dniem jego ogłoszenia.

7. Zarządzenie porządkowe ogłoszone w sposób określony w ust. 6 podaje się następnie do wiadomości we właściwym wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Rozdział 4

Sprawowanie nadzoru

Art. 49. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów ustawy sprawują terenowe organy administracji morskiej.

Art. 50. 1. Inspekcja morska, wykonując w polskich obszarach morskich zadania, o których mowa w art. 42, ma prawo:

- 1) kontrolowania, czy statki są uprawnione do działalności, jaką uprawiają, i czy posiadają przewidziane prawem zezwolenia,
- 2) kontrolowania, czy żegluga, rybołówstwo lub inna działalność wykonywana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa polskiego i umowami międzynarodowymi,
- 3) wykrywania zanieczyszczeń środowiska morskiego powodowanych działalnością na morzu i ich sprawców.

2. Wymienione w ust. 1 uprawnienia inspekcja morska realizuje we współdziałaniu ze Strażą Graniczną przy użyciu jej sił i środków.

3. W razie nieobecności inspektora inspekcji morskiej na pokładzie jednostki pływającej Straży Granicznej, Straż ta może samodzielnie realizować uprawnienia wymienione w ust. 1 w imieniu terenowego organu administracji morskiej.

4. Przekazanie Straży Granicznej środków, posiadanych przez urzędy morskie, do realizacji uprawnień określonych w ust. 1 nastąpi w drodze porozumienia Ministrów Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych.

5. W przypadkach, o których mowa w ust. 3, uprawnienia inspektora inspekcji morskiej, określone w art. 51 i w art. 52 ust. 1, przysługują odpowiednio dowódcom jednostek pływających Straży Granicznej.

Art. 51. W czasie wykonywania czynności służbowych inspektor inspekcji morskiej, zwany dalej „inspektorem”, jest uprawniony do:

- 1) kontroli dokumentów zezwalających na uprawianie rybołówstwa morskiego lub innej działalności na polskich obszarach morskich,
- 2) kontroli sprzętu rybackiego i ryb na pokładzie, w pomieszczeniach przetwórczych i ładowniach statku,
- 3) zabezpieczenia porzuconych ryb i przedmiotów służących do połowu,
- 4) żądania wyjaśnień i wykonywania czynności niezbędnych do przeprowadzenia kontroli, a w przypadkach uzasadnionego podejrzenia naruszenia ustawy lub przepisów wydanych na jej podstawie, do:
 - a) zatrzymania dokumentów, o których mowa w pkt 1,
 - b) odebrania ryb i przedmiotów użytych do ich połowu oraz ich zabezpieczenia,
 - c) sprawdzenia pomieszczeń na statku, z którego dokonano połowu lub innej działalności eksploatacyjnej polskich obszarów morskich.

Art. 52. 1. Jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie naruszenia przepisów ustawy, inspektor może skontrolować obcy statek znajdujący się w polskich obszarach morskich i zmusić go do zawinięcia do wskazanego portu, przy zastosowaniu wszelkich niezbędnych środków.

2. O zatrzymaniu i doprowadzeniu obcego statku do portu polskiego terenowy organ administracji morskiej zawiadamia niezwłocznie właściwy organ państwa bandery statku.

3. Kontrolę w zakresie ochrony środowiska morskiego przed zanieczyszczeniem ze statków reguluje odrębna ustawa.

Art. 53. 1. Kierownik statku znajdującego się na polskich obszarach morskich powinien, na sygnał nadany z jednostki pływającej Straży Granicznej, zatrzymać statek i umożliwić dokonanie czynności inspekcyjnych.

2. Inspektor uprawniony jest do przebywania na każdym statku prowadzącym jakąkolwiek działalność w polskich obszarach morskich.

3. W czasie przebywania inspektora na statku kierownik tego statku powinien umożliwić mu dokonanie kontroli przestrzegania obowiązujących przepisów i obserwacji prowadzonej działalności, a w szczególności:

- 1) udzielić niezbędnych wyjaśnień,
- 2) przedstawić do wglądu żądane dokumenty łącznie z dziennikiem pokładowym,
- 3) umożliwić obejrzenie złowionych ryb i sprzętu połowowego, sprzętu używanego do badań oraz pobranych w trakcie badań próbek i dokonanych analiz,
- 4) umożliwić dokonanie wpisów do dziennika pokładowego,
- 5) umożliwić korzystanie ze środków łączności oraz zapewnić pomoc przy przekazywaniu i otrzymywaniu depesz,
- 6) udzielić wszelkiej innej pomocy niezbędnej do prawidłowego przeprowadzenia kontroli,
- 7) zapewnić niezbędne zakwaterowanie i wyżywienie w czasie dłuższego pobytu na statku.

Art. 54. W czasie wykonywania czynności służbowych inspektor jest obowiązany do noszenia munduru i oznaki inspekcyjnej.

Dział IV

KARY PIENIĘŻNE

Art. 55. 1. Armatorowi, z którego statku podczas przebywania w polskich obszarach morskich dokonuje się, z naruszeniem przepisów niniejszej ustawy i innych ustaw oraz przepisów wydanych na ich podstawie:

- 1) eksploatacji zasobów mineralnych lub żywych zasobów morza,
- 2) zanieczyszczania środowiska morskiego,
- 3) badań naukowych morza i dna morskiego,
- 4) budowy sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń,
- 5) układania podmorskich kabli i rurociągów

— wymierza się karę pieniężną o równowartości do 1 000 000 jednostek obliczeniowych, zwanych „Specjalnym Prawem Ciągnięcia (SDR)”, określanych przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy.

2. Tej samej karze podlega ten, kto narusza przepisy o eksploatacji sztucznych wysp, konstrukcji, urządzeń, podmorskich kabli i rurociągów.

Art. 56. Kto:

- 1) zatrzymuje lub zakotwicza statek poza miejscem do tego przeznaczonym,
- 2) prowadzi statek poza torami wodnymi lub nie utrzymuje kursu wskazanego przez właściwy organ,
- 3) wprowadza statek do strefy zamkniętej dla żeglugi i rybołówstwa oraz pozostawia w tej strefie sprzęt rybacki,
- 4) wyprowadza statek z portu wbrew otrzymanemu zakazowi,
- 5) ładuje lub wyładowuje towar ze statku w miejscu do tego nie wyznaczonym,
- 6) nawiązuje łączność z wybrzeżem, powodując zagrożenie bezpieczeństwa żeglugi,
- 7) opuszcza statek w miejscu niedozwolonym,
- 8) przyjmuje lub wysadza ze statku ludzi z naruszeniem przepisów celnych, skarbowych, imigracyjnych lub sanitarnych,
- 9) wykracza przeciwko przepisom wydanym na podstawie art. 47 i 48,
- 10) nie stosuje się do nakazów określonych w art. 52 ust. 1,
- 11) uszkadza umocnienia brzegowe, wydmy lub zalesienia ochronne albo w inny sposób narusza zasady zachowania się w pasie technicznym,
- 12) uszkadza lub przesuwa znaki nawigacyjne albo użytkuje je niezgodnie z przeznaczeniem,
- 13) uruchamia urządzenia pogarszające skuteczność oznakowania nawigacyjnego

— podlega karze pieniężnej do wysokości nie przekraczającej dziesięciokrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce społecznej za rok poprzedzający, ogłoszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 57. 1. Kary pieniężne, o których mowa w art. 55 i 56, wymierza dyrektor urzędu morskiego w formie decyzji administracyjnej.

2. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje odwołanie do Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej.

3. Decyzji, o której mowa w ust. 1, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.

Art. 58. 1. Nie można nałożyć kary pieniężnej, jeżeli od dnia popełnienia czynu upłynęło 5 lat.

2. Wymierzonej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od daty wydania ostatecznej decyzji o nałożeniu kary.

Art. 59. 1. W celu zabezpieczenia ściągłości kary pieniężnej dyrektor urzędu morskiego może zażądać od sprawcy zabezpieczenia należności, a w razie odmowy występuje do organu egzekucyjnego o zajęcie statku lub innych przedmiotów, za których pomocą dokonano naruszenia przepisów.

2. Do czasu wydania postanowienia o zajęciu statku dyrektor urzędu morskiego zarządza zatrzymanie statku, nie dłużej jednak niż na 48 godzin.

3. Zabezpieczenie ściągłości kary pieniężnej polega na wpłaceniu określonej, przez organ prowadzący postępowanie, kwoty pieniężnej do jego depozytu lub złożeniu gwarancji bankowej przez bank albo zakład ubezpieczeń mający siedzibę w Polsce.

4. Kary ustalone na podstawie art. 55 i 56, nie uiszczone w wyznaczonym terminie, podlegają, wraz z odsetkami za zwłokę, ściąganiu w trybie określonym w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 60. Ściągnięte kwoty z tytułu kar pieniężnych pozostają do dyspozycji Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej i są przeznaczane na ochronę środowiska morskiego i żywych zasobów morza.

Dział V

ZMIANY W PRZEPISACH OBOWIĄZUJĄCYCH

Art. 61. W ustawie z dnia 21 maja 1963 r. o rybołówstwie morskim (Dz. U. Nr 22, poz. 115, z 1970 r. Nr 3, poz. 14 i z 1977 r. Nr 37, poz. 163) rozdział 7 skreśla się.

Art. 62. W Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w tytule działu XIII wyrazy „morskiej i” skreśla się;
- 2) w art. 143:
 - a) w § 1 wyrazy „urzędach morskich i” skreśla się,
 - b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W pierwszej instancji orzekają kolegia przy okręgowych oraz równorzędnych urzędach górniczych, a w drugiej — kolegium przy Wyższym Urzędzie Górniczym.”;
- 3) w art. 144 § 2 skreśla się;
- 4) w art. 145 wyrazy „urzędu morskiego i” skreśla się;
- 5) art. 146 skreśla się;
- 6) w art. 147 § 1 i oznaczenie § 2 skreśla się;
- 7) art. 148 skreśla się;
- 8) w art. 149 wyrazy „administracji morskiej i” skreśla się;
- 9) w art. 150:
 - a) w § 1 wyrazy „przy Ministrze Żeglugi oraz” skreśla się,
 - b) w § 2 wyrazy „odpowiednio Minister Żeglugi oraz” skreśla się;
- 10) w art. 151:
 - a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Nadzór zwierzchni nad działalnością kolegiów przy urzędach górniczych sprawuje Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.”;
 - b) w § 2 wyrazy „Minister Żeglugi i” skreśla się, a wyraz „mogą” zastępuje się wyrazem „może”.

Art. 63. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. o ustroju kolegiów do spraw wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 118, z 1972 r. Nr 49, poz. 312, z 1974 r. Nr 24, poz. 142, z 1975 r. Nr 16, poz. 91, z 1982 r. Nr 45, poz. 291, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 43, poz. 251) w art. 2 w § 1 pkt 2 i 5 skreśla się.

Art. 64. W ustawie z dnia 24 października 1974 r. — Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230, z 1980 r. Nr 3, poz. 6, z 1983 r. Nr 44, poz. 201, z 1989 r. Nr 26, poz. 139 i Nr 35, poz. 192 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 39, poz. 222) w art. 55 w ust. 2 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

- „7) gromadzenie ścieków i odpadów w pasie technicznym i w portach morskich — w uzgodnieniu z dyrektorem właściwego urzędu morskiego.”.

Art. 65. W ustawie z dnia 17 grudnia 1977 r. o polskiej strefie rybołówstwa morskiego (Dz. U. Nr 37, poz. 163) art. 1, w art. 2 ust. 1 i 2 oraz art. 3—9 skreśla się.

Dział VI

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Art. 66. Sprawy o wykroczenia wszczęte przed kolegiami do spraw wykroczeń przy urzędach morskich i nie zakończone do dnia wejścia w życie ustawy są prowadzone przez te kolegia, aż do czasu ich prawomocnego zakończenia, według dotychczasowych przepisów.

Art. 67. 1. Umowami, o których mowa w art. 16 ust. 1, są:

- 1) umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o rozgraniczeniu morza terytorialnego (wód terytorialnych), strefy ekonomicznej, strefy rybołówstwa morskiego i szelfu kontynentalnego na Morzu Bałtyckim, podpisana w Moskwie dnia 17 lipca 1985 r. (Dz. U. z 1986 r. Nr 16, poz. 85),
- 2) umowa w sprawie rozgraniczenia szelfu kontynentalnego i stref rybołowczych między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Królestwem Szwecji, sporządzona w Warszawie dnia 10 lutego 1989 r. (Dz. U. Nr 54, poz. 323),
- 3) umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Niemiecką Republiką Demokratyczną w sprawie rozgraniczenia obszarów morskich w Zatoce Pomorskiej, podpisana w Berlinie dnia 22 maja 1989 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 233).

2. Do czasu zawarcia umowy o rozgraniczeniu obszarów morskich między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Danii pozostaje w mocy art. 2 ust. 3 i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1977 r. o polskiej strefie rybołówstwa morskiego (Dz. U. Nr 37, poz. 163), z tym że przez pojęcie polskiej strefy rybołówstwa morskiego rozumie się polską wyłączną strefę ekonomiczną.

Art. 68. Dyrektorzy urzędów morskich ustalą i opublikują, w formie obwieszczeń, we właściwych wojewódzkich dziennikach urzędowych w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy wykazy powszechnie obowiązujących na obszarach ich działania przepisów prawnych wydanych przed dniem wejścia w życie ustawy. Przepisy nie objęte wykazem tracą moc.

Art. 69. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie pozostają w mocy dotychczasowe przepisy, o ile nie są z nią sprzeczne.

Art. 70. Tracą moc:

- 1) dekret z dnia 2 lutego 1955 r. o terenowych organach administracji morskiej (Dz. U. Nr 6, poz. 35, z 1961 r. Nr 6, poz. 42, z 1971 r. Nr 12, poz. 117 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192),
- 2) ustawa z dnia 17 grudnia 1977 r. o morzu terytorialnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 37, poz. 162),
- 3) ustawa z dnia 17 grudnia 1977 r. o szelfie kontynentalnym Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 37, poz. 164 i z 1989 r. Nr 35, poz. 192).

Art. 71. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1991 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*